

رسالت حوزه در عرصه تبلیغ

۱. مروری بر دیدگاههای رهبر معظم انقلاب

است... آنجا که قدری غفلت در کار ما بوده سرمان کلاه رفته است، ضرر کردیم... ضروری که بر اثر ناآگاهی بوجود می آید، گاهی پنجاه سال اثرش تمام جامعه اسلامی را فشار می دهد» (۵)
۴- اطلاع رسانی: بدون اطلاعات دقیق از جریانات فرهنگی داخل و خارج کشور، امکان پیگیری و تأثیرگذاری مناسب وجود نخواهد داشت و شناخت دقیق موضوعات و اطلاع رسانی، صدور حکم و فتوا را نیز واقعی تر خواهد ساخت.

نیفرمایند: «حوزه ها نباید از تحولات عالم برکنار بمانند. کسانی که تدبیر امور حوزه را بدست دارند، باید تربیتی بدهند که طلاب در جریان مسائل عالم قرار بگیرند، این جور نباشد که طلاب از پیشرفتها، حوادث، موضوعات علمی و نظریات و اکتشافات جدید در زمینه علوم طبیعی و به خصوص علوم انسانی برکنار و دور باشند. یک رکن مهم برای صدور حکم و فتوا، اطلاع از موضوعات است. اگر چنانچه فقیه، موضوع را شناسد نخواهد توانست کماهو حقه، از دلیل شرعی، حکم الهی را استنباط کند... حوزه قم و دیگر حوزه ها باید روشهایی را

انتخاب کنند تا طلاب از مسائل آگاه شوند» (۶)
۵- حضور معنوی در مراکز فرهنگی: در عین حال که تبلیغ به سبک سنتی همچون منبر رفتن و... از شریفترین راههای تبلیغ است که باید حفظ شود و کمال یابد، اما برای تربیت نسل حاضر و معرفی اسلام و تقویت باورهای دینی، استفاده از شیوه های نوین و حضور جدی تر در مراکز آموزشی و فرهنگی ضرورت یافته است، تدوین کتب آموزشی در سطوح مختلف و تربیت نیروی انسانی لازم برای انتقال مطالب مهمترین مسئله است.

در این باره نیز میفرمایند: «در شرائط فعلی که میدان برای تبلیغ اسلام باز است و دست و صدای ما به اقصی نقاط عالم می رسد، باید برنامه های تبلیغی حوزه های علمیه با گذشته فرق داشته باشد، آنوقت که حوزه کار تبلیغی ما جلسه ای با پنجاه، صد و یا حداکثر پانصد نفر در یک مسجد و مجلس بوده و یک عالمی هم در کسوت امام جماعت و یا منبری حرفی برای آنها می زد با امروز که در کل اقطار عالم و در کشور و جامعه خود ما، کسانی منتظر کار تبلیغی هستند، فرق می کند» (۷)

«شما امروز برای طبقات مردم بایستی خوراک فکری لازم که آنها را به اسلام مؤمن کند و از گناه بیزار کند و به ثواب راغب کند و آنها را به در خانه خدا ببرد، داشته باشید» (۸)
برای جامعه عمل پوشاندن به فرمایشات مقام معظم رهبری، لازم است حوزه علمیه، نیروهای خود را طبق اهداف گوناگون خویش تقسیم و آموزشهای لازم را به آنها ارائه کند.

آیا در نظام اسلامی حضور روحانیت در صحنه مطبوعات، صدا و سیما، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، آموزش و پرورش و مراکز آموزش عالی لازم و ضروری نیست؟ و تربیت مبلغ برای جهان معاصر امر مهمی نیست؟ در زمینه های فوق چه قدمهای مؤثری برداشته شده است و میزان توفیق با امکانات و تواناییها هماهنگ بوده است؟

رسیدن به اهداف فوق در سایه برنامه ریزی دقیق در حوزه ممکن خواهد بود. «ما معادن عظیم و غنی و غالباً از جنس فاخر در اختیارمان هست، اما پولی که بشود در بازار خرج کرد و بدست این و آن داد نداریم و عرض من این است، یعنی همین حرفی که سالها در حوزه مطرح است، مسئله این است که آیا در روال جاری و موجود حوزه های علمیه برای پاسخ دادن به این نیازها کافی است؟ جواب این است که کافی نیست، پس باید از چارچوب مستحکم و استخوان بندی قوی حوزه علمیه و از امکانات فراوان فکری و معنوی که در حوزه های علمیه وجود دارد و سالی ساخت تا برای فراهم کردن پاسخهای این پرسشهای فراوان، انسانهایی ساخته شوند که بتوانند به سرچشمه های جوشانی از معارف و احکام دست یابند و نیازها و خلاءها را پر کنند» (۹)

تبلیغ دین و رساندن پیام الهی به توده مردم همواره مسئولیتی خطیر بوده است که امروزه به موازات پیچیده شدن جوامع از نظر فرهنگی، سیاسی و اجتماعی و پیشرفت وسایل ارتباط جمعی این رسالت حساستر و ظریفتر شده است، مخصوصاً در قرن حاضر که دشمنان اسلام از نظر مالی و قدرت سیاسی و نظامی توان بالایی پیدا کرده اند و بهترین شیوه استعمار و استثمار را شیخون فرهنگی علیه جوامع اسلامی می دانند چنانکه رهبر معظم انقلاب فرمودند: «ما از همه سوی با دشمنی و خصومت دشمنان... فرهنگی مان در جهان مواجه هستیم، چه در زمینه فرهنگ عمومی، ذهنیت عمل فرهنگی مردم و چه در زمینه کار آموزشی و تربیتی نیروی انسانی تا نگذارند ما به مقصدمان برسیم» (۱)

لذا لازم است مراکز فرهنگی کشور و در رأس آنها حوزه های علمیه خود را برای مقابله با تهاجم فرهنگی دشمن تجهیز نمایند و با برنامه ریزی دقیق مانع نفوذ استکبار جهانی در جوامع اسلامی بویژه ایران باشند.

رهبر معظم انقلاب در سفر به قم، راههای مقابله با تهاجم فرهنگی را به خوبی تبیین نموده اند و اگر مراکز فرهنگی بخصوص حوزه علمیه قم فرمایشات ایشان را در این عرصه، اجرا نماید توطئه دشمنان انقلاب اسلامی خنثی و دفاع لازم صورت می پذیرد. اینک مروری بر دیدگاههای معظم له:

راههای موفقیت در دفاع فرهنگی

۱- تبیین همه جانبه اسلام و انقلاب اسلامی برای جهان معاصر: اسلام بعنوان مجموعه قوانین آسمانی که پاسخ متقن و واقع بینانه به پرسشهای اساسی انسان می دهد، مورد نیاز هر انسانی است و اگر آنچنان که هست به جهانیان معرفی شود، همه انسانهای آزاده

جذب آن خواهند شد، ما باید تفکر اسلامی و جهان بینی اسلامی را توضیح دهیم. باید ارکان و خطوط اصلی انقلاب اسلامی یعنی این تحول را از شکلی به شکلی توضیح بدهیم، یکی از کارهایی که حوزه باید انجام بدهد همین است یک مرکزی داشته باشد... ایدئولوژی انقلاب را تدوین کند... (تا) اگر از ما پرسیدند شما انقلابتان چیست؟ بگوئیم: این است، نه در یک کتاب و نه با یک بیان» (۲)

۲- هالم به زمان بودن (جریان شناسی فرهنگی): «اگر اعلم علماء هم باشید زمانتان را شناسید نمی توانید برای جامعه اسلامی امروز مفید واقع شوید، اگر ندانیم استکبار چه کار می خواهد بکند، دشمنها کیانند، از کجاها نفوذ می کنند، ندانیم در جامعه امان چی می گذرد و مشکلات چیست و برای علاجش چه کار باید کرد؟ ندانیم در جبهه بندیهای دنیا ما در کجا قرار داریم، محال است که بتوانیم برای جامعه اسلامی مفید واقع شویم» (۳)

۳- آگاهی از جریانات فکری: روحانیت باید جریانات فکری جامعه ایران و جهان خارج را بخوبی شناسایی کند و برای دفاع از فرهنگ اسلام آمادگی لازم را کسب نماید.

(حوزه علمیه) باید در متن حوادث علمی عالم باشد... اگر عناصر مطلوبی در این فکرها هست آنها را جذب کنید و اگر عناصر نامطلوبی هست، دفاع مناسب را آماده کنید، قبل از آنکه بیاید، ذهنیت جامعه را واگسین کنید، نه بعد از آنکه آمد و یک عده ای رفتند و خواندند و طرفدار شدند آن وقت فکر کنیم که بله فلان کس در فلان قضیه این جور گفته و این به این دلیل و آن دلیل درست نیست، راه برخورد این نیست، تحقیق و اطلاع و آگاهی در حقایق و معارف عالم و وضع علمی و جریانات علمی دنیا از چیزهایی است که برای حوزه های علمیه ضرورت دارد» (۴)

در مورد مضرات عدم شناخت زمان و مکان میفرمایند: «در طول تاریخ تشیع ما خیلی ضربه دیدیم به خصوص در این ۲۰۰ سال اخیر، این ۲۰۰ سال که دنیا شکل جدیدی پیدا کرد، در این ۲۰۰ سال اخیر استعمار پیدا شد، سیاستها عوض شد، دولتهای اروپایی وارد میدان سیاست جهانی شدند، به کشورهای اسلامی آمدند... اینجا نداشتن حقایق جریانات عالم به وسیله علماء مشکلات بزرگی را در این ۲۰۰ سال، بوجود آمده است، آنجا که ما یک عالم زرنگ با هوش دقیقی داشتیم، محفوظ ماندیم آنجایی که کسی مثل میرزای شیرازی داشتیم، برد با ما شده

امید است حوزه‌های علمیه با الهام از فرمایشات رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (ره) و رهبر معظم انقلاب حضرت آیه‌الله خامنه‌ای به سر منزل مقصود برسد و از امکانات و شرائطی که به برکت انقلاب اسلامی بوجود آمده است کمال استفاده را بنماید.

* * *

● حسین عبدالحمیدی

یاورقی:

(۹-۱) فرهنگ و تهاجم فرهنگی، برگرفته از سخنان مقام معظم رهبری، سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی